

ZAHAJOVACÍ KONCERT MusicOlomouc 2020

Čtvrtek 15. 10. v 19.00

LIVE STREAM z Kaple Božího Těla, Umělecké centrum Univerzity Palackého
v Olomouci

„Sólisté plánovaného zahajovacího koncertu MusicOlomouc 2020 a FAMA Q“

PROGRAM:

Egidija Medekšaitė (1979, Litva): Megh Malhar (2016) pro smyčcové kvarteto

Kazuhiko Hattori (1944, Japonsko): Maila 2 (2012) pro soprán sólo

Kikuko Masumoto (1937, Japonsko): Hayashi (1980) pro soprán sólo

Egidija Medekšaitė (1979, Litva): Shri (2019) pro smyčcové kvarteto

Petr Bakla (1980, Česká republika): No 4 (2013) pro klavír

Daniel Chudovský (1991, Slovensko): Třináct atributů milosti (2019) pro soprán a smyčcové kvarteto

Nao Higano – soprán

Irena Troupová – soprán

Miroslav Beinhauer – klavír

FAMA Q:

David Danel – housle

Roman Hranička – housle

Nastja Perić – viola

Balázs Adorján – violoncello

EGIDIJA MEDEKŠAITĚ (*1979) vystudovala skladbu na Litevské hudební a divadelní akademii, na Hudební akademii ve Stuttgartu a na Durhamské univerzitě u Richarda Rinivose a Sama Haydena. Vedle toho také absolvovala studium textilního designu na Technologické univerzitě v Kaunasu. Zúčastnila se mnoha mistrovských kurzů, mimo jiné u Jonathana Harveyho, Philippe Manouryho a Martina Matalona. Věnuje se také rozličným interdisciplinárním projektům, píše hudbu k tanci a filmu. S její tvorbou je možné se setkat na festivalech soudobé hudby v Litvě i ve zbytku Evropy. Ve svých skladbách často vychází z indické tradice, přičemž její post-minimalistický přístup klade důraz spíše na konkrétní barvu plynulého hudebního proudu než na zjevné strukturní principy.

Megh Malhar (2016) je rága – uspořádaná sekvence tónů – indické klasické hudby, přičemž Megh v sanskrtu znamená „oblak“. Účelem této rágy je vytvořit efekt blížící se bouřky a deště. Megh Malhar má údajně také schopnost ovlivnit oblačnost během období sucha. Mým záměrem bylo využít rágu tímto způsobem – navodit iluzi třpytící se rosy, kde každá kapka odráží drobný svět deště. Každý hráč ansámbly má předepsané rozličné trylky ve velmi pomalém tempu, aby byl jemný hudební pocit udržel. Pro mne osobně je tato skladba o vzájemném protkávání kapek deště či rosy, které společně vytvářejí křehký, průhledný vzor.

Skladba **Shri** (2019) sdílí svůj název s indickou rágou Shri, která symbolizuje letargii, melancholii, něžnost, lásku, duchovnost a slouží také jako svolávání k večerní modlitbě, a z níž harmonicky vychází. Její rytmus je založen na proměnách tónu a výšky tónu, které vytvářejí různé vrstvy pulzu, dynamiky a drobných změn, spíše než na strukturovaných rytmických vzorcích. Tyto vrstvy pak splývají a navzájem se prostupují, až se nakonec spojí v jednu zvukovou plochu.

- Egidija Medekšaitė

Japonský skladatel, hudební kritik a producent **KAZUHIKO HATTORI** (*1944) se k terénnímu výzkumu etnické hudby v Asii, Africe a na Středním Východě dostal až po studiích na Technologické fakultě Nihon University. Zaměřuje se především na komorní tvorbu, ale skládá také sólová a orchestrální díla i hudbu k divadelním inscenacím. Je někdejší producentem Japonského festivalu soudobé hudby, festivalu 21st Century Chorus a podílel se na uvádění řady premiér současné hudby v Japonsku. Působil též jako prezident Japonské mezinárodní ligy umělců. Předseda poroty Tokijské mezinárodní soutěže komorní hudby a hudební soutěže JILA. Hattori je všestrannou osobností s aktivním zájmem také o orientální filosofii, psychologii, fyziku a biologii.

Maila 2 (2012): Maila pochází z hvězdokupy Plejády. Mluví trochu anglicky a japonsky. Text je v japonštině kombinovaný s plejádštinou, kterou jsem si vymyslel. Z legrace jsem se pokusil komponovat celek nesmyslných slov a zvuků. Domnívám se, že zpěv bez doprovodu je tady nejlepším způsobem, jak tuto zábavu prosadit.

- Kazuhiko Hattori

KIKUKO MASUMOTO (*1937) vystudovala hudbu na hudební škole Tóhó Gakuen a na prestižní Tokijské univerzitě. Na první zmíněné instituci později také vyučovala.

Hayashi znamená japonsky „slavnostní pochod“ nebo „hudební doprovod“.

Překlad: - „Počneme zpívat píseň Boha jménem Sanbai“ „Odkud Sanbai přijde?“ „Od našeho chrámu!“ „Ano, přijede na stříbrném koni!“ „Až přijede Sanbai na koni, projdeme celou vesnicí!“ - „Ve vesničce Yošino šustí les v rosách. Ano, šustí tak!“ „V lese je hluboká mlha. Větré, vyfoukni mlhu z lesa!“ - „Když pootevřu dveře a vykouknu ven, uvidím zlaté paprsky ranního slunka. Dnes bude teplo a krásný den! Ranní slunce září za východní horou!“ - „Brzy po ránu jsem viděla, jak silná mlha zakryla úpatí hory. Po husté ranní mlze ale určitě přijde pěkné počasí? Nuže počkej, už se vyjasňuje, nechejme doma slaměné pláště! Mraky už jsou přece pryč!“

PETR BAKLA (*1980) ve svých skladbách často využívá základních, schematizovaných hudebních útvarů, zejména chromatické a celotónové stupnice. Zajímají ho situace a souvislosti, v nichž tento úsporný materiál nabývá zvláštní expresivity a energie. Obvyklým rysem Baklových skladeb je také práce se simultánním průběhem dvou zvukových vrstev, které, ač zpravidla dynamicky výrazně odlišené na způsob „figury a pozadí“, nejsou ve vztahu vzájemné podřízenosti – jsou rovnocenně důležité a společně generují specifické napětí a pocit nejednoznačnosti. Baklovy skladby byly uvedeny v ČR, Arménii, Francii, Itálii, Německu, Nizozemí, Polsku, Rakousku, Španělsku, Švýcarsku, Ukrajině či v USA (Boston, New York, San Diego ad.), často v podání renomovaných interpretů a na jejich objednávku. Zvláštní důležitost má spolupráce s Ostravským centrem nové hudby.

No. 4 (2013) byla mou čtvrtou kompozicí pro sólový klavír, odtud název. Připadala mi jako určité završení věcí, které mě v té době zajímaly a které jsem prozkoumával. Dnes, když přesně šest let po jejím dokončení píšu tento komentář, vidím, že to tak spíš nebylo – **No. 4** odněkud přišla a k dalšímu zase vedla, nic se v ní neuzavírá. Svému tehdejšímu pocitu její zvýšené důležitosti ale rozumím i teď (neprovedené skladby bolí jako nevyřízené účty). Jsem proto Miroslavu Beinhauerovi vděčný, že se pustil do premiérového nastudování.

- Petr Bakla k premiérovému provedení v Ostravě, 2019

Československý hudební skladatel a klavírista **DANIEL CHUDOVSKÝ** (*1991) se profiluje zejména na poli soudobé artifiční hudby. Je autorem mnoha komorních, orchestrálních i koncertantních skladeb a jako klavírista se podílí na premiérách soudobé hudby v České republice i v zahraničí. Jeho kompozice uvedly přední české orchestry jako Komorní filharmonie Pardubice, Moravská filharmonie Olomouc, Jihočeská filharmonie, Orchester Quattro či Plzeňská filharmonie. Chudovského tvorba se stala také součástí festivalů jako je Melos Étos, International Prague Shakuhachi festival, Orfeus, Örebro Contemporary Music Festival, Ze Stínů či Noc kostelů v České republice i na Slovensku. Daniel Chudovský vystudoval skladbu a teorii skladby na pražské HAMU ve třídě prof. Ivana Kurze a jako klavírista i skladatel obdržel za svou práci řadu ocenění. Jeho poslední autorské počiny směřují k systematickému popírání temperovaného ladění a k využití mikrointervalových struktur.

Při hledání nejvhodnějšího tématu pro svoji kompozici jsem se snažil sáhnout do sféry, která by určitým mystickým způsobem popisovala rovinu vztahu člověka (bytosti) s Bohem (Stvořitelem). Rozhodl jsem se proto o uplatnění zásadního textu z knihy Exodus (34:6-7) zvaného též **Třináct atributů milosti**. Tento text – ve svém vyznění velmi jednoznačný

a silný – představuje rovněž úrodnou pudu pro vytváření aspektu subjektivního rozjímání každé bytosti, též pro nespočet způsobů exegenze. Bůh předstupuje před Mojžíše a postupně mu zjevuje mystérium těchto atributů v tomto pořadí: (1) uvědomění si božství sebe samého, (2) uvědomění si božství druhého, (3) pěstování tvořivosti, (4) projevování soucítění, (5) nacházení milosti, (6) jednání s vyrovnaností, (7) vytváření laskavosti, (8) vnášení pravdivosti, (9) zachovávání laskavosti, (10) odpouštění nespravedlnosti, (11) odpouštění svévolnosti, (12) odpouštění pochybení a (13) očištění se od klamu. Jako autor i člověk jsem se chtěl s těmito atributy vypořádat umělecky, zároveň je v podobě osobní kontemplanace promítnout do svého života prostřednictvím hudby a vytvoření konkluzivního umělecky-sémantického oblouku směřujícího ke konkrétní otázce.

Skladba **Třináct atributů milosti** vznikla na základě mého vlastního přístupu k mikrointervalce pod názvem „centrická reaplikace“. Toto schéma vychází z proporčních vztahů tělesa a útvarů sakrální geometrie, konkrétně Vesicy piscis, Semene života, Stromu života a Metatronovy krychle. Celou kompozici jsem se snažil proporčně i výběrem materiálu komponovat v tradiční a percepčně velmi zjednodušené podobě. Základem tedy jsou dualisticky proti sobě znějící harmonické roviny, přičemž ta první zní vertikálně a využívá větší množství mikrointervalů, ta druhá – znějící spíše horizontálně – využívá svět diatoniky a je staticky ukotvena v konkrétním tónovém centru. Vrcholem celé skladby je slovo „emet“, v překladu „pravda“. Závěr skladby představuje jakýsi zvukový „rozklad“ a vplynutí do tiché otázky: „Ejfoh atah?“, která v překladu znamená „Kde jsi?“ ...

- Daniel Chudovský

Japonská sopranistka **NAO HIGANO** vystudovala operní a koncertní zpěv na Univerzitě Seitoku, ve studiu pokračovala jako stipendistka na VŠMU, kde dokončila doktorské studium. Na vokálních koncertech a operních scénách vystupuje pravidelně na Slovensku i ve zbytku Evropy, nahrává pro rozhlasová hudební vysílání, televizi i pro hudební vydavatelství. Na sólových recitálech se představila jako interpretka písňové a komorní tvorby, věnuje se též přednesu oratorní, mešní a kantátové literatury. Od roku 1999 do 2004 byla stálým hostem Opery slovenského národního divadla, včetně hlavní role v Schönbergově monodramatu *Očekávání*. Její repertoár sahá od renesance po skladby 21. století, zvláštní pozornost pak věnuje slovanské a německé vokální tvorbě zejména současných autorů. Od roku 2015 je členkou komorního tria Sen Tegmento, které založil klarinetista Martin Adámek, sólista a člen Ensemble intercontemporain. V posledních letech také působí jako výtvarnice.

Přední česká sopranistka **IRENA TROUPOVÁ** již během studia vystupovala doma i v zahraničí s ansámblem Musica Antiqua Praha a studium Hudební vědy na Filozofické fakultě Karlovy univerzity zakončila magisterskou prací zaměřenou na ornamentiku 17. století. Své původní zaměření na historicky poučenou interpretaci staré hudby postupně rozšířila také o romantickou a moderní písňovou i operní tvorbu. Podílela se na mezinárodně oceněné nahrávce opery B. Martinů *Le jour de bonté* pro label Arco Diva, u něhož vydala též komplet písní Viktora Ullmanna a orchestrální písně Geraldiny Muchové. Vedle spolupráce se současnými skladateli a ansámblu zaměřenými na soudobou hudbu se věnuje také odkazu meziválečných autorů (Schulhoff, von Hanneheim, Herschkowitsch aj.). V současné době vyučuje na JAMU na Katedře varhanní a historické interpretace a je vyhledávanou lektorkou na mezinárodních kurzech staré hudby. Pedagogicky působí také na Akademii staré hudby při Masarykově univerzitě v Brně a na kurzech ve Valticích.

MIROSLAV BEINHAUER (*1993) navštěvoval hudební gymnázium na Janáčkově konzervatoři a Gymnáziu v Ostravě u Mgr. Zdeňka Pěčka a JAMU ve třídě Mgr. Heleny Weiser. Absolvoval stáže ve Vídni na Universität für Musik und darstellende Kunst a School of Arts v belgickém Gentu pod vedením Daana Vandewalleho. V roce 2018 nastoupil na JAMU do doktorského studijního programu. Miroslav Beinhauer zaměřuje svou hlavní pozornost na hudbu 20. století, hudbu soudobou a také na hudbu mikrotonální. Momentálně je centrem jeho zájmu Alois Hába a jeho klávesová tvorba. Beinhauer se také podílel na speciálních projektech včetně čtyřadvacetihodinového provedení skladby *Vexations* Erika Satieho na festivalu Moravský podzim či světové premiéře šestinotónové opery Aloise Háby *Přijď království Tvé* na festivalu Dny nové opery Ostrava, kde hrál part na šestinotónové harmonium. V roce 2019 navíc nastudoval a ve světové premiéře nahrál Hábův sólový cyklus *Šest skladeb pro šestinotónové harmonium*, op. 37.

Smyčcové kvarteto **FAMA Q** nabízí především široký repertoár v oblasti světové i české soudobé tvorby, věnuje se ovšem taky klasickému kvartetnímu repertoáru. fama Q se představilo na festivalech Pražské jaro, Contempuls Praha, MusicOlomouc, Expozice nové hudby Brno, ISCM World New Music Days Košice-Bratislava-Wien, Forfest Kroměříž, Festival SPACE Bratislava, Večery nové hudby Bratislava, Magister Ludi Moskva, ale také na turné po Slovensku, Rumunsku, Turecku a Japonsku i v USA.